

اولین روزنامه که دولت زورمند را تئوریزه کرد

۹ بهمن ۱۴۰۱ ساعت ۱:۱۴

روزنامه آفتاب نخستین روزنامه ایران در دوره بعد از اولیتماتوم روس‌ها بود که نظریه دولت زورمند را تئوریزه کرد و درباره آن شروع به نظریه‌پردازی نمود.

بعد از اولیتماتوم روسیه به ایران که در پی استخدام مستشار آمریکایی صورت گرفت، کشور با وضعیت هرج و مرج و ناامنی مواجه شد. در این دوره عده زیادی از گروه‌های مذهبی و وطن‌دوستان، با تقبیح و انزجار از دخالت‌های روسیه در کشور، راه‌حلهایی را ارائه کردند. روزنامه آفتاب نیز از جمله روزنامه‌هایی بود که در این زمینه راه‌حلی را ارائه داد:

«روزنامه آفتاب نخستین روزنامه ایران در دوره بعد از اولیتماتوم روس‌ها بود که نظریه دولت زورمند را تئوریزه کرد و درباره آن شروع به نظریه‌پردازی نمود. مدیر وقت این روزنامه یعنی حسین صبا، بعدها این نظر خود را پی گرفت و حتی زمانی که رضاخان وزارت جنگ را عهده‌دار بود، به او توصیه کرد نقش ناپلئون بناپارت و نادرشاه را ایفا کند، اما رضا خان بر این سخن که جنبه دستوری داشت خشم گرفت و دستور داد او را سیصد تازیانه زدند. گفتیم نخستین مدیر آفتاب، حسین عبدالوهاب زاده، یا همان کمال السلطان مشهور است، این منصب بعداً به ادیب الممالک فراهانی شاعر مشهور و عضو لژ بیداری ایران محول شد. خود مدیر روزنامه شرح تأسیس آن را مدت‌ها بعد تشریح کرده است. در شماره ۲۶۷ این روزنامه آمده بود که «در دو سال قبل هیئت دولت برای انتشار افکار و عقاید خود و وساطت و ترجمانی مابین دولت و ملت روزنامه آفتاب را تأسیس نمود و صفحات او را گرامافون اصوات و کلمات خود قرار داد.» این روزنامه از سوئی «پیشنهادات خیرخواهانه و ترقی‌جویانه» به هیئت دولت می‌داد و از سوئی دیگر «لزوم اطاعت و انقیاد اوامر دولت و مساعدت ارکان مملکت را خاطر نشان عامه» می‌نمود. در همان شماره آمده بود: «دولت ایران که ناچار برای ترقیات و اداره کشور خویش باید تاسی به دول معظمه جسته و از آن‌ها متابعت کند حس کرد که باید روزنامه دلپسند ملت و دارای عملیاتی که موافق صلاح و اقدامات دولت باشد دایر نماید.»

منبع: حسین آبادیان، ایران از سقوط مشروطه تا کودتای سوم اسفند، تهران، موسسه مطالعات و پژوهش‌های سیاسی، ۱۳۸۵، ص

